

Kardiológiai program

Gyógyítás és megelőzés

Az idén több gyógyintézetben létesítenek olyan osztályokat, részlegeket, ahol különleges orvosi kezelésben, gondozásban részesítik a súlyos szívritmuszavar, és az infarktus miatt szenvedő betegeket. A többi közt a szombathelyi kórházban kardiológiai, Budapestben, a Péterfy Sándor utcai kórházban intenzív osztályt alakítanak ki. Minden megyében létrehozhatnak rehabilitációs osztályokat azért, hogy kardiológiai utókezeléssel elősegítsék a betegek munkaképességének helyreállítását. Jobbítják a szív- és érsebészeti ellátás feltételeit is mind az egyetemi intézményekben, mind a regionális központokban.

Miként az Egészségügyi Minisztériumban elmondták, **folytatják az országos kardiológiai program megvalósítását**: az idén és a következő években, főleg a szív- és érrendszeri betegségek gyógyítási lehetőségeit növelik. Az e betegségek felderítéséhez, diagnosztizálásához szükséges kardiológiai ambulanciákat sok egészségügyi intézményben már megteremtették. Ezek számát, felszerelését a következőkben tovább gyarapítják, a kardiológiai ellátás céljaira előirányzott anyagi erőket azonban jobbra a súlyos, a fekvő betegek gyógyítási feltételeinek bővítésére fordítják. A gyógyítást az egészségvédelem többi szolgálataival együtt újabb eszközökkel, módszerekkel igyekeznek elősegíteni a keringési betegségek megelőzését a Bajcsy-Zsilinszky kórházban, a balaszarvati, a kaposvári kórházban úgynevezett lipíd — zsír — klub alakítását tervezik. E kis közösségekben — a fővárosi Tétényi úti kórház példáját követve — azt ismertetik majd: **miént előzhető meg a szívinfarktus, és a keringési rendszer más betegsége, illetve azok súlyosbodása.** Egészséges táplálkozással,

egészséges életmódra nevelik, szoktatják a klub látogatóit.

— A szív- és érrendszeri betegségek — amelyek országunkban jelenleg a halálozások zömét okozzák — csak megelőzéssel küzdhetők le — mondta dr. Pados Gyula, a Tétényi úti kórház főorvosa. — Annak ellenére, hogy egyre több intézményben alkalmazzák a szívgyógyászat legújabb kezelési módjait, eszközeit, nem menthetik meg az összes szívbeteg életét. Napjaink népbetegségének nagyarányú csökkentése csak az egyének segítségével lehetséges. Ezért apelálunk mind az egészségesek, mind a betegek, az egész társadalom közreműködésére: ki-ki egészséges táplálkozással, egészséges életmóddal óvja egészségét, akadályozza meg érlelősedését és annak következményeit: a szív koszorúérének szűkületét, elzáródását, a szívműködését — az infarktust.

A hazai és külföldi vizsgálatok eredményei, klinikai tapasztalatok bizonyítják: ez igenis lehetséges. Ismeretes ugyanis, ha valakinek a

vérzsír szintje, s a vérnyomása magas, ráadásul erős dohányos is, különösen hajlamos a koszorúér-betegségre, a szívinfarktusra. Az elhízás, a rendszeres testmozgás hiánya, a cukorbetegség is egy-egy kockázati tényező, amelyek önmagukban is, de együttesen különösen hajlamosítanak a szívinfarktusra.

— A lipíd klubba — ahol kéthavonta tartanak megbeszélést —, a kórház lipíd ambulanciáján nyilvántartott mintegy 1500 beteg közül mindig azokat hívják meg, akinek a leginkább szükséges az orvos tanácsa, segítsége. Ezeknek emeljük: a vérzsír magas szintje megfelelő táplálkozással, ha szükséges diétával, gyógyszerrel csökkenthető. Ajánlják egyebek között, állati zsírokban szegény, növényi zsírokban gazdag élelmiszereket fogyasztani. A hallgatókkal külön-külön is megbeszéljük egészségi állapotuknak megfelelő diétájukat. A kórház ételmezési és diétás szolgálata ismerteti, sőt be is mutatja az ajánlott ételleket — mondta a főorvos.

Kistelepülések kereskedelmi ellátása

A SZÖVOSZ elnöksége keddi ülésén a községek, kistelepülések kereskedelmi hálózataról tanácskozott. Amint elmondták, az aprófalvak népességének megtartásában döntő szerepe van a boltoknak, a vendéglőknek, az építő- és tüzelőanyag-telepeknek, amelyeknek nagy többsége foglalkoztatott szövetkezetek kezelésében áll. Csak hogy ezeknek az üzleteknek egy része — megközelítően 50

százaléka — elavult, már nem képes maradéktalanul a kulturált, színvonalas ellátás biztosítására. Mintegy 1500 kereskedelmi egység felújítása vált szükségessé. A SZÖVOSZ elnöksége a hálózat korszerűsítésének elősegítésére — a kormányzat szervek egyetértésével — három évre szóló akciót kezdeményezett. Az áfészeknek azonban általában kevés ehhez a pénzükhöz. A SZÖVOSZ javaslatára a Pénzügyminisztérium hozzájárult, hogy az áfészek által befizetett tartalékalap egy részét az akció keretében a kistelepülések kereskedelmi hálózataról rekonstrukciójára fordíthassák a szövetkezetek. Ez az összeg az idén mintegy 120 millió forint. Az áfészek pályázat útján részesülhetnek ebből — vissza nem térítendő — támogatásból.

la László (Szegevár), Mátó Edit (Apátfalva). A harmadikon Gyuris Éva (Kiskundorozsma) és Faragó Laura (Makó) osztozott. Mindannyian továbbjutottak a pályázat országos fordulójára. Annak értékelésére májusban a „Béke és Barátság Hónap” keretében kerül sor Budapestben.

* A Moszkvai Rádió pályázatát hirdető hallgatói számára az úrhajózással. A kérdéseket január 13-án ismertették a magyar nyelvű adás, melyek a következők: 1961. április 12-én Gagarin járt először a világűrben. Mennyi ideig tartózkodott a világűrben és mennyi jelenleg a világűrben tartózkodás világrekordja? Mely szocialista országok úrhajósai vettek részt az Interkozmosz-programban? Mikor járt a világűrben a szovjet-magyar űrhajós páros, kik voltak a tagjai? Mit tud úrutazásuk történetéről? Mi az ön véleménye a világűrnek az emberiség érdekeit szolgáló további meghódításáról? Milyen kísérleteket végeztek az űrhajón kívül a világűrben először Vlagyimir Ljahov és Alekszandr Alekszandrov szovjet űrhajósok a Szaljut-7 fedélzetén, 1983 november elején?

A pályázók 1984. március 20-ig adják postára válaszaikat, a következő címre: Moszkva Rádió, Magyar Osztály. A borítékra írják rá, Kosmosz. A válaszokat tekintélyes szakemberekből álló zsűri értékeli, a győztesek értékes emléktárgyakat kapnak jutalmul.

A művészetek barátainak

Vagyis mindazoknak, akik az irodalom és a többi művészeti ág iránt érdeklődnek, s ráadásul a művek létrehozói is szeretnének néhanapján találkozni, velük szót váltani, tehát úgy szólva mindannyiunknak új helyek, fórumok létesülnek a közeljövőben. Az ismeretterjesztő társulat szegedi szervezete próbálkozik eddig még nem volt szolgáltatásokkal a nagyközönség hasznára lenni, kellemes, élményt adó alkalmat teremteni.

Sok éve TIT-tag, nyugalmazott tanár, dr. Turai Géza; az ő ötlete volt, hogy az ország más városaiban már bevált minták alapján Szegeden is létre kellene hívni egy „irodalmi kávéházat”. Tájékozódott, járt a Koronában Mikes Lilla intézményét nézni, aztán megkereste a „szervekedést”. Munz Károly, a TIT városi titkára azt mondja, a tanár úr szervezőképessége, rábeszélő tehetsége, ügybuzgalma nélkül aligha hírelhennék most, hogy február 6-án, hétfőn nyílik a szegedi irodalmi kávéház a Royalban. Hajlunk arra, hogy igazat adjunk neki; gondoljuk csak végig, mennyi volt a sikertelen próbálkozás az elmúlt években, mennyi a kísérlet arra, hogy a városban alkotó „szellemi emberek” találkozhelyét létrehozzák. Most az ismeretterjesztő társulat helyi erői a vendéglátókkal fogtak össze, s a HungarHotels képviselői úgy döntöttek, egyetelni lehet a kultúra érdekében a kereskedelmiekkel. Így hát a Royalban találkoznak ezentúl a szellemi és művészeti élet iránt érdeklődők, az alkotók egymással, és közönségükkel. **Köztelen eszmecsere**k színterének szánják a kávéházat a szervezők, mindazonáltal — főként eleinte — határozott programozatot is terveznek.

A hétfői megnyitóra mindjárt valóságos irodalmi emléket kerestek, melynek házigazdája Péter László irodalomtörténész lesz. Nyilván mindenki kitálalta már: Juhász Gyulát, Szeged poétáját idézik a kávéházi asztaloknál — elsősorban verseikkel, amelyek színesek és a centenáriumi vers- és prózamondó verseny győztesei adnak elő. Egyébként a teljes februári eseménynaptár elkészült. Az egymást követő hétfő-

kön, mindig este 6 órától a következőkről beszélgetnek a vendégek: a Szegedi Nemzeti Színház ifjú művészei (Sándor János főrendező a házigazda); fiatal szegedi költők (Vörös László, a Tiszatáj főszerkesztője ajánlja figyelmünkbe verseiket); A játékok krónikája; Sz. Simon Istvánnak, a Délmagyarországi főszerkesztőjének a tavalyi jubileumi évben megjelent kötetről lesz szó a hónap utolsó hétfőjén (ezúttal dr. Apró Ferenc helytörténész tölti be a házigazda szerepét). Aztán? Szeged szellemi-művészeti életének múltja és jelene számtalan témát ad. Tervezik például, hogy több alkalommal beszélgetnek a Szegedi Fialatok Művészeti Kollégiumának élő örökségéről; meghívják innen elszármazott írókat, költőket és más művészeket. Olyan kellemes, kulturált szórakozóhelynek szeretnék a Royalt, ahol „mindenkivel” lehet találkozni, aki értéket teremt, s akik e művészeti értékekkel gazdagabbak.

A sajátos hangulat alakítása érdekében a vendéglátók megbízásából Lapis András szobrászművész bronz emblémákat készített — egyelőre három asztalra: a színészekére, az írókéra és a képzőművészekére. Mindazonáltal törzsasztala lesz az egyetemistáknak, a zenészeknek, a különböző amatőr alkotóköröknek is.

Az irodalmi kávéház a városi tanács művelődésügyi osztályának erkölcsi és

anyagi támogatásával kezdi meg működését. Mit mondhatunk? Kellemes időtöltést, jó szórakozást — mindannyiunknak.

S valószínűleg ugyanez várja egy másik kör tagjait, a leendő színházbarátok társaságát. Számukra a Károly utcai TIT-klubban lesz hely, szintén február elejétől. Az új klub ugyancsak kötetlen beszélgetési alkalmakat kínál mindenről, ami a színházzal kapcsolatos. A szegedi ismeretterjesztők a színháziakkal közösen szervezik a programot, természetesen nem a végleges, hiszen a leendő klubtagoktól kérdezik majd, mi mindenne kíváncsiak.

Mindenesetre a bemutatók után mindig összejönnek, találkozni a szereplőkkel, rendezőkkel; külön bemutatóalkalmakat teremtenek a színházi alkotóknak; más városokba utaznak előadásokat nézni; színháztörténeti és rendezői életműveket elemző előadásokat tartanak; pódiumműsorok, zenei és prózai előadásrészek, keresztmetszetek előadói helyül is szolgál a klub, külön ügynök, majd, hogy mindenféle műfaj kellő teret kapjon. Az első összejövetel időpontja még nem tisztázott; az érdeklődőkkel természetesen ezeken a hasábkon is tudatjuk, mikor és hol „irakozhatnak föl” a színházbarátok közé, hogy a későbbiekben megkaphassák a programokra invitáló, névre szóló meghívókat.

S. E.

Betét és hitel

A városban is szolgáltat az algyői takarékszövetkezet

A t-betű lábában egyfolytonos a takarékszövetkezetek jelvénye. Látjuk ezt plakátokon, mutatja a tévé, s a reklámszövegmondó pedig figyelmeztet: útba esik jövet-menet a takarékszövetkezet. A tápei után (mint ismeretes Petőfitelepen nyitott üzletházat) az algyői „falusi bank” is ki-

terjesztette szolgáltatásait a városiakok érdekében. Pénzügyminiszteri engedélyvel, hogy a történelmi Felsőváros és Baktó területéről útba ejthessék a szövetkezetet. Egyelőre valóban Algyőn, a Búvár utca 2. szám alatt fogadják a kuncsaftokat, de az év végén már a Retek utca 23—25-ben is. Ide kaptak engedélyt székélezésre. Tehát az idén betétet elhelyezni, illetve kölcsönt felvenni a központban lehet.

Tájékoztattak hogy 20—25 milliónyi hitelt tudnak folyósítani évente. Többek között személyi kölcsönt (10 ezer forintig), áruvásárláshoz, kispar vagy kiskereskedelem beindításához (300 ezer forintig), áruvásárláshoz — kiskerttulajdonosoknak is — (75 ezer forintig), kisképzésvásárláshoz, autófelújításhoz, lakásvásárláshoz és -korszerűsítéshez, valamint utólagos hőszigeteléshez igényelhető anyagi segítség. Természetesen a nyugdíjasok pénzigényét is kielégítik.

Megjegyezték, hogy betétet bárki elhelyezhet, hitelt azonban csak a tagok kaphatnak. A tagság feltétele: 500 forintos részjegy vásárlás, amely után évente 7 százalékos részesedést fizet a szövetkezet. Egy tag egyébként kétszáz részjegyet vehet.

Tehát Algyő a második takarékszövetkezet, amely a régi értelemben vett városban lakók pénzügyi gondjait igyekszik enyhíteni. A későbbiekben majd a szőregi és a kiskundorozsmai szövetkezet is „betelepül” a körtötés karéjába.

Mag Edit

Hangsúlyeltolódás

„Nem elég fölkeszültek a fiatal szakmunkások...” „Aki megmaradnak nálunk, azok helyett gyakran brigádtagoknak kell elvégezni a munkát, mert hozzáfognak ugyan, de befeljen nem tudják...” „Rendeteg dolgozunk, havonta 2—300 órát is...” „Folytatódott a létszámcsökkenés...” „A közvetlen munkahelyi vezetők nem veszik jó néven a KISZ-taggyűléseket, néha az információkat sem továbbítják...” „Nem elég vonzó az ifjúsági mozgalom programja, a fiatalok körében...” „Nem kéri ki a KISZ-vezetők véleményét, amikor az elengedhetetlen lenne...”

A Szegedi Építőipari Szövetkezet küldöttértekezletén hallottam az idézett véleményeket. Aligha vannak egyedül gondjaikkal a szövetkezetiek, s bizonyonnyal hozzájuk hasonló problémákkal, felelősségtudattal ünek össze az elközvetülő hetekben dolgozó fiatalok és vezetőik, hogy közösen keressék a

megoldásokat. Mert csak úgy lehet... A küldöttértekezleten valójában a mozgalmi munka értékelése a feladat, ám a vizsgálódás elképzelhetően a munkaköri kötelesség revíziója nélkül. Annál is inkább, mert az akcióprogramok a lehető legjobb helytállást adták a legfőbb feladatul az ifjúsági szövetség tagjainak. A tervezet első mondata valahogyan így hangzott: KISZ-fiatlajaink kötelessége, hogy képzettségüknek, felkészültségüknek megfelelően vegyék ki részüket a gazdasági célok megvalósításában, munkaköri kötelességeiknek maradéktalanul tegyenek eleget. Az elvárások sehol sem egyformák, legfeljebb — ami a lényeg — abban hasonlítanak, hogy nagyobbak a korábbi évekénél. Megértették, elfogadták a fiatalok e gazdasági és mozgalmi programot. Első számú vezető közölte a fiatalok véleményét hallottam ez ügyben, sőt, azt is elmondták, legfőbbjük igyekvő és szorgalmas. A munkaidőn kívül is. Ám a feszített élet-

és munkatempó érzékenyebb és kritikusabb is tette őket. Átérik az utánpótlás gondját, fölfelnyelnek a vezetési, szervezési hibákra, de észreveszik a mozgalmi élet hiányosságait is. S talán — ahogy a szövetkezet fiataljaitól tudom — ez utóbbi a legbátrabb számukra. Úgy érzik, túlnőtül a gazdasági feladatokra figyel a mozgalom. A közösségépítő munkát hajlamosak csak azzal mérni, kapott-e feygelmit a KISZ-tag, dolgozott-e a társadalmi munkaakciókon? A közvetlen munkahelyi vezetők nem értékelik eléggé a közönségért végzett tevékenységét, s ez érződik a minősítéskor. A hangsúlyeltolódás is oka, hogy jobbra a szokásos rendezvényeken — kirándulásokon, vetélkedőkon, évfordulókon, ünnepeken — találkozunk a fiatalok.

Figyelmeztető jelek. A szervezeti élet megújítására, tartalmasabbá tételére legalább akkora szükség van, mint a becsülettel végzett munkára.